

Kommunstyrelseförvaltningen

Dnr :

Delårsrapport augusti 2017, Bollebygds kommun

Innehållsförteckning:

<u>1. SAMMANFATTNING.....</u>	<u>4</u>
<u>2. OMVÄRLDEN OCH BOLLEBYGD.....</u>	<u>5</u>
2.1 KONJUNKTURUTVECKLINGEN	5
2.2 KOMMUNERNAS EKONOMI	5
2.3 BOLLEBYGDS UTVECKLING	6
<u>3. VERKSAMHETEN I BOLLEBYGDS KOMMUN.....</u>	<u>8</u>
3.1 BARN OCH UNGA	8
3.2 ÄLDRE, FUNKTIONSNEDSÄTTA OCH INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGEN	8
3.3 KOMMUNENS ARBETE MED EXPLOATERING, FASTIGHETER, MILJÖ MM	8
<u>4. UPPFÖLJNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL.....</u>	<u>10</u>
4.1 ÖKAT ARBETSDELTAGANDE	10
4.2 TRYGGA OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	12
4.3 ÅLDRANDE MED LIVSKVALITET	13
4.4 HÅLLBAR LIVSMILJÖ	14
4.5 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	16
4.6 SAMMANSTÄLLNING PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE	18
4.7 KOMMUNSTYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSEN	19
4.8 NYCKELTAL	19
4.9 UTREDNINGSUPPDRAG	20
<u>5. PRESTATIONER.....</u>	<u>20</u>
5.1 FÖRSKOLA OCH SKOLA	20
5.2 ÄLDREOMSORG	21
5.3 FUNKTIONSNEDSÄTTA	21
5.4 INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	21
<u>6. EKONOMISKT RESULTAT OCH FINANSIELL ANALYS.....</u>	<u>22</u>
6.1 RESULTATANALYS	22
6.2 FINANSIELL STÄLLNING	23
6.3 BUDGET FÖR NÄMNDER MM	24
6.4 DRIFTSREDOVISNING	25
6.5 INVESTERINGSREDOVISNING	29
6.6 KONCERNEN	31
6.7 SAMLAD BEDÖMNING AV KOMMUNENS EKONOMI	32
<u>7. RÄKENSKAPER.....</u>	<u>34</u>
7.1 RESULTATRÄKNING	34
7.2 BALANSRÄKNING	35
7.3 KASSAFLÖDESANALYS	36

7.4 NOTER	37
7.5 REDOVISNINGSPRINCIPER	40
8. PERSONAL	42
8.1 PERSONALSTATISTIK	42
7.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	42
7.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	43
7.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	44
9. INTERNKONTROLL	45
8.1 ÖVERSIKT	45
8.2 BILDNINGS- OCH OMSORGSNÄMNDEN	45
8.3 SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	45
8.4 KOMMUNSTYRELSEN	45

1. Sammanfattning

Enligt lagen om kommunal redovisning ska varje kommun lämna minst en delårsrapport varje år. Detta är årets första – och enda – delårsrapport och gäller perioden januari-augusti. Den är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige. Det finns tre nämnder i kommunen som också lämnar var sin delårsrapport: bildnings- och omsorgsnämnden, samhällsbyggnads-nämnden och kommunstyrelsen. Om man önskar fördjupning kring bl.a. måluppföljningen så hänvisas till dessa nämndrapporter.

Av de totalt 19 målen som angavs i budgeten förväntas i nuläget 14 att uppnås, två uppfylls delvis och ett beräknas inte att nås. Två av målen är av sådan karaktär att de bygger i stor utsträckning på enkätresultat som fås senare i höst, därför lämnas ingen prognos för dessa. Ett mål, om att resande med kollektivtrafiken ska öka, saknar mätmetod och även prognos. De båda finansiella målen kommer att uppnås och särskilt glädjande är att även målet om att minska sjukfrånvaron beräknas att uppnås. Sjukfrånvaron är t o m augusti 1,8 %-enheter lägre än föregående år.

Prognosen för helårsresultatet är ett överskott med 25 miljoner kronor (mnkr). Ursprungligt budgeterat resultat var 17,2 mnkr, vilket alltså överträffas med 7,8 mnkr. Främsta orsak till det starka resultatet beror på högre skatteintäkter och generella statsbidrag än budgeterat, 11,7 mnkr inklusive räntenettot. Nämndernas prognoser visar att dessa tillsammans kommer att visa överskott med 4,6 mnkr. Bildnings- och omsorgsnämndens tidigare stora underskott i år har förbättrats både av olika åtgärder men främst av den ökade ramen på 10 mnkr.

Under perioden har nettokostnaderna ökat med 9,3 % jämfört med samma period föregående år. Prognosen är en nettokostnadsökning för helåret på 11 %. Skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökar däremot mindre, med 7,0 %. Att kostnaderna ökar mer än intäkterna är långsiktigt inte hållbart.

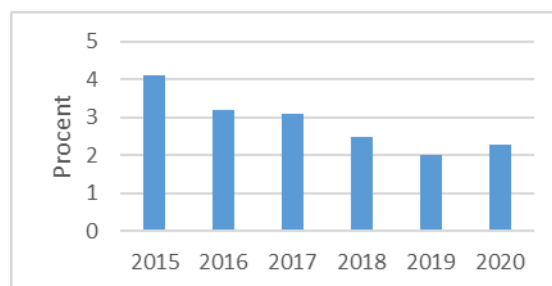
Aktuell investeringsbudget är 135 mnkr och av den beräknas ca 72 mnkr att nyttjas.

Antal tillsvidareanställda har ökat med 19 personer från 559 till 578 stycken från augusti 2016 till augusti 2017. Antal visstidsanställda har ökat med 16, till 86 stycken. Däremot har antal timmar utförda av timavlönade minskat relativt stort. Jämfört med utvecklingen under 2016 så är det en klart lägre ökningstakt detta år. Samtidigt ökar personalkostnaderna stort, med drygt 11 % hittills jämfört med samma period 2016, så bilden är inte entydig.

2. Omvärlden och Bollebygd

2.1 Konjunkturutvecklingen

Tillväxten 2017 väntas bli ungefär som förra årets 3,2 %. Regeringen bedömer i sin budgetproposition i september att tillväxten ökar med 3,1 %¹. För 2018 är prognoserna att tillväxten minskar något och hamnar kring 2,5 % och 2019 runt 2,0 %. Bilden av ekonomin i år har ljusnat succesivt sedan i våras och framförallt har produktionen i

Procentuell ändring av BNP. Prognosen för

byggsektorn ökat. Regeringen tror alltså att ekonomin bottnar 2019 för att därefter långsamt öka. De flesta andra bedömare har en någorlunda liknande uppfattning, Sveriges kommuner och landsting, SKL är lite mer pessimistiska än regeringen, men det handlar om tiondelar i skillnader.

Arbetslösheten spås minska ytterligare under 2017 jämfört med 2016. Från 6,9 % till runt 6,6 % beroende på vem som gör prognosen. Under 2018 minskar den ytterligare till 5,9 % enligt regeringen. Där väntas den ligga kvar även 2019 och 2020. Trots högkonjunkturen innevarande år så kan det tyckas märkligt med en så pass hög arbetslöshet ändå. En förklaring är den stora skillnaden mellan olika grupper. För inrikes födda var arbetslösheten under det första kvartalet 2017 drygt 4 procent. För utrikes födda var den drygt 15 procent. Enligt SKL skulle arbetslösheten bland inrikes födda och andra väletablerade grupper inte kunna sjunka mer utan att arbetsmarknaden överhettas. Tillgången på rätt arbetskraft kommer begränsa tillväxten de närmaste åren enligt SKL.

¹ Alla uppgifter om BNP är i fasta priser och är inte kalenderkorrigerade.

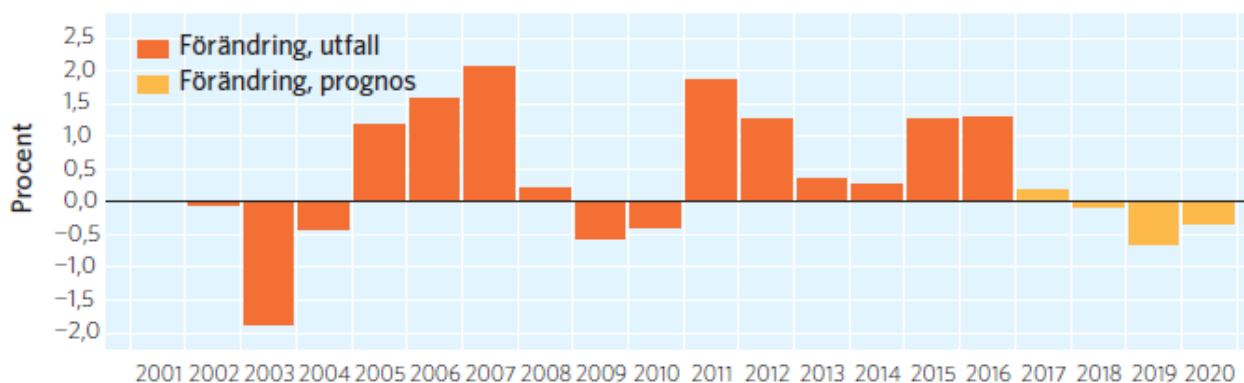
I februari 2016 sänkte riksbanken reporäntan till -0,50 % och där har den legat kvar sedan dess. I september 2017 skriver riksbanken att först vid mitten av 2018 väntas reporäntan höjas. Höjningen av reporäntan kommer dock ske långsamt enligt bankens prognos, först under slutet av 2019 kommer den gå över noll. Riksbankens fokus är på att få upp inflationen till i genomsnitt 2,0 %. Denna blev 1,0 % 2016 och väntas bli 1,8 % 2017 enligt Riksbanken.

2.2 Kommunernas ekonomi

Kommunernas resultat för 2016 var 21,7 miljarder kronor. Prognosen för 2017 är ett resultat på 13,5 miljarder och bygger på uppgifter från kommunerna i maj. Det är något lägre än genomsnittet de senaste fem åren (15,4), men ändå en bit över det som brukar sägas vara god ekonomisk hushållning.

Det reala skatteunderlaget växte med 2,6 % 2016. SKL:s prognos för 2017 visar på en ökning med 1,5 %. Ser man till skatteunderlagets förändring *per invånare* är det lägre, knappt 1,5 % 2016, och det beror naturligtvis på att befolkningen växer.

Denna ökning ska täcka de demografiska förändringarna, dvs. fler äldre och fler barn och eventuellt fler med försörjningsstöd osv. Efter flera goda år, se diagrammet nedan, är ökningen mycket lägre 2017 och till och med negativ för 2018-2020.

Diagrammet visar förändringen av skatteunderlaget per invånare i landet, 2002-2020.

Det är denna avtagande ökning av skatteunderlaget, ihop med ökade demografiska behov, som oroar SKL som talar om ett finansiellt gap på 24

miljarder för kommunerna år 2020. Det här gapet motsvarar en skattehöjning på 98 öre. Även landstingen har ett finansiellt gap, och det motsvarar i sin tur en skattehöjning på 63 öre. Samtidigt ska man komma ihåg att kommunerna och landstingen omsätter tillsammans ca 1 000 miljarder kronor per år, en effektivisering i verksamheten på 1 procent motsvarar då 10 miljarder, vilket minskar behovet av skattehöjningar, besparingar och/eller effektiviseringar, enligt SKL.

2.3 Bollebygds utveckling

Befolkningen

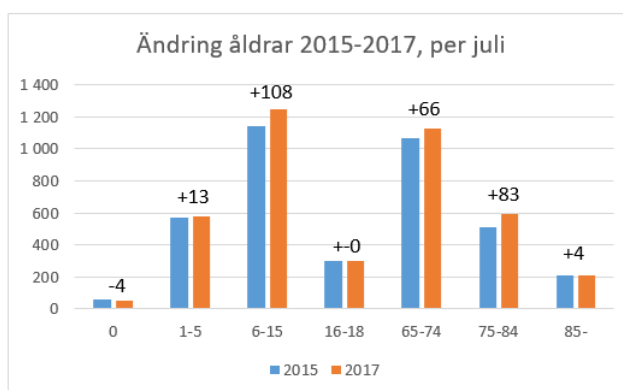
Antal invånare den 31 december 2016	9 102
Antal födda	52
Antal döda	-43
Flyttnetto	+58
Invandringsnetto	+18
Antal invånare den 31 juli 2017	9 187

Befolkningen har ökat med 85 personer för perioden januari-juli 2017 till 9 187 invånare. Ökningen beror främst på större in- än utflyttning. Ökningen är klart lägre än

förra året då befolkningen ökade med 219 personer under januari-juli. Samtidigt var 2016 extremt, tidigare år har inte alls haft en sådan ökning.

Under 2015 var ökningen t ex 80 personer mellan januari-juli. Och för alla år under 10-talet, exklusive 2016, har ökningen i genomsnitt varit knappt 60 personer per år.

Det är rimligt att tro att invånartalet fortsätter öka de sista fem månaderna, kanske med samma takt som hittills i år. Det skulle betyda en ökning med ca 130 personer eller 1,4 % för helåret. Men dessa prognoser är svåra att göra.

Jämfört med juli månad 2015 med juli månad 2017 har befolkningen ökat med 455 personer. Förskoleåldrarna har ökat med 13 barn och grundskoleåldrarna med 108

barn. Gymnasieåldrarna är lika många. De allra äldsta, över 85 år, är nästan lika många medan gruppen 75-84 år kommer starkt. Gruppen 19-64 år, som saknas i diagrammet, har ökat med 185 personer. Ser man ett år bakåt i tiden, till juli 2016, så är ökningen inte lika stor utan då har befolkningen ökat med totalt 169 personer. Skolåldrarna ökade då med 31 barn och de allra äldsta, över 85, minskade med två personer.

Befolkningsprognoser

I den befolkningsprognos som togs fram vid årsskiftet förväntades 9 359 invånare vid utgången av 2018 samt 9 638 invånare december 2019. Denna prognos byggde på att inflyttning till Tyftet 2 skulle börja ske under hösten 2018, att drygt 20 lägenheter skulle vara färdigställda i Töllsjö i början på 2018 samt att bostäder skulle iordningsställas vid Prästgården. I och med att dessa projekt senareläggs blir också befolkningsökningen lägre än förväntat 2017 och 2018.

Byggande

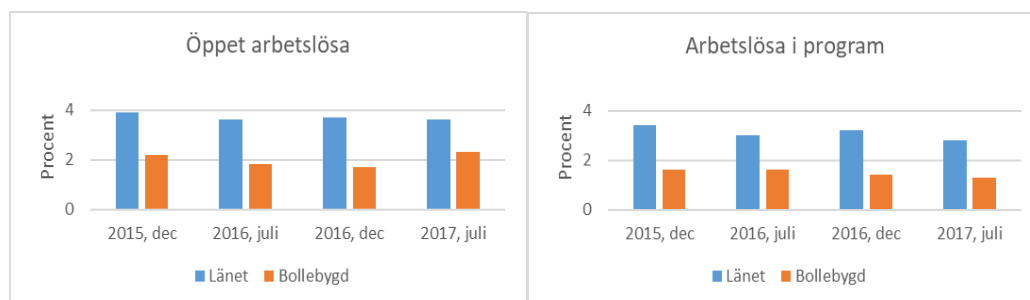
I juni släpptes totalt 31 tomter i Tyftet 2 till försäljning, intresset för tomterna var stort och försäljning kommer inledas under hösten. De närmaste åren förväntas nyproduktion av lägenheter/ småhus på Malmgården och Bergadalen 2.

Arbetslöshet

Arbetslöshet kan mätas på flera sätt. Den officiella statistiken tas fram av SCB men är inte tillgänglig på kommunnivå, där får man använda sig av arbetsförmedlingens statistik. Dessa två mått kan inte jämföras fullt ut. I diagrammet nedan till vänster används statistik över antalet öppet arbetslösa dividerat med antalet som finns i den registerbaserade arbetskraften. Till höger finns de som är arbetslösa men i program med aktivitetsstöd. I juli var 2,3 % öppet arbetslösa, motsvarande andel för länet var 3,6 % och riket 4,0 %. I antal var det 98

personer som var öppet arbetslösa. Utöver dessa var det 58 st. arbetslösa i program med aktivitetsstöd, totalt 156 st. arbetslösa alltså. Räknas dessa också in i procentsiffran så var det 3,6 % som totalt var arbetslösa. Motsvarande siffra för riket var 7,3 % och länet 6,4 %. Av dessa 156 var det 52 som varit utan arbete i mer än ett år.

Antalet arbetslösa i kommunen minskade under 2016 men har under 2017 ökat något.

3. Verksamheten i Bollebygds kommun

3.1 Barn och unga

I kommunen finns det sex förskolor, alla är kommunala. Totalt är det drygt 500 barn som går i dessa. Under våren har två nya avdelningar öppnats i före detta skollokaler vid Bollebygdskolans och en avdelning tömdes i Töllsjö. På sikt finns det behov av en ny förskola i centrala Bollebygd och inriktningen är att den ska byggas i anslutning till ny 7-9-skola.

Det finns fyra grundskolor i kommunen: Töllsjöskolan, Örelundskolan, Gaddenskolans och Bollebygdskolans som har både F-6 och är den enda som har högstadium 7-9. Gaddenskolans är en fristående skola, övriga är kommunala. Bollebygdskolans invigde sin nya F-6-del i januari i år, den är nu fylld med runt 440 elever. Skolan uppfyller väl elevernas och personalens förväntningar. Antal barn och unga kommer fortsatt öka de närmaste åren och det finns ett stort behov av ytterligare nya skollokaler. Bildnings- och omsorgsnämnden förordar en ny 7-9-skola placerad i närheten av den befintliga Bollebygdskolans, men placeringen är inte slutligt avgjord ännu. Skolorna håller en hög kvalitet jämfört med övriga kommuner, enligt de undersökningar som både Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet har gjort förra året.

3.2 Äldre, funktionsnedsatta och individ- och familjeomsorgen

Det finns ett äldreboende i kommunen, Bollegården, där det finns plats för 72 boende. Under perioden januari-juli var det fyllt till ca 90 %. Det finns även ett korttidsboende med 8 platser, beläggningen kan variera stort men i snitt har den legat på 75 % hittills i år. Hemtjänsten har ca 130 brukare. Just nu pågår ett arbete med att byta ut trygghetslarmen från analoga till digitala.

Det finns ett gruppboende i kommunen och ett antal satellitlägenheter för personer med funktionsnedsättning, dessutom köps ett antal platser. Arbetet pågår för att skapa ytterligare boenden i kommunen då behovet är stort. Även

behovet av personal är stort och det har varit svårt att rekrytera erfaren personal i den utsträckning som önskats.

Kommunen har uppfört ett tillfälligt boende som ska användas för ensamkommande flyktingbarn. Byggnationen har kantats av diverse motgångar och är ännu inte färdigställd. Konsekvensen är att dessa barn bor kvar på HVB-hem, i många fall belägna i andra kommuner, trots att det är Bollebygds kommun som har ansvaret. Det är inte optimalt varken ur ett ekonomiskt, praktiskt eller moraliskt synsätt.

3.3 Kommunens arbete med exploatering, fastigheter, miljö mm

Avseende exploateringsverksamheten har tomterna vid Tyftet 2 färdigställts samt en del projektering kring Malmgården. Grönkullen och Getabrohult kommer flyttas till 2018.

Gula Huset har i stort färdigställts för LSS-verksamhet och stationshuset har renoverats, ett intensivt arbete har pågått för att lösa det akuta behovet av bostäder till nyanlända. HVB-hemmet kunde av olika anledningar inte tas i bruk som planerat.

Flera tjänster har nu tillsatts inom plan och bygg för att möta det omfattande behovet avseende t ex planfrågor och bygglov.

Miljö- och hälsoskydd har i och mer fler handläggare ökat intäkterna t ex avseende livsmedelstillsyn och enskilda avlopp.

Väsentliga händelser som inträffat efter delårsperiodens slut

För att möta det omfattande behovet av bostäder beslutades det i september att köpa in Solvikens lägergård i Töllsjö.

Enligt ett avtal från 2003 är det kommunens ansvar att stå för återställningskostnaderna när stiftelsen under hösten ska bygga om lokalerna vid Kråkvägen till fyra lägenheter. Kostnaderna uppskattas till ca fem miljoner

kronor. Kommunen har under de senaste åren avsatt sex miljoner kronor för rivningskostnader mm. vid Bollebygds skolan, dessa kostnader bedöms i nuläget bli lägre, främst med anledning av att mer kostnader än förväntat har kunnat tas som investering. Därför kommer en del av dessa medel istället nyttjas för omställningskostnader vid Kråkvägen.

Fullmäktige beslutade den 31 augusti att köpa mark för totalt 10,0 mnkr vid Fjällastorp, affären slutfördes i mitten av september.

4. Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Nedan beskrivs kommunfullmäktiges mål för 2017 och prognoserna för måluppfyllelsen. Beskrivningarna är relativt kortfattade. Om fördjupning önskas så finns det i nämndernas separata delårsrapporter. Tabell 2 på sidan 18 visar vilken nämnd som i första hand ansvarar för respektive mål.

4.1 Ökat arbetsdeltagande

Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. I ranking 2016 ska kommunens placering i Svenskt näringsliv vara plats 100 eller bättre.

Prognos för måluppfyllelse:

Svenskt näringslivs ranking släpps under hösten och målet kommer att redovisas i årsredovisningen.

Resande med kollektivtrafiken ska öka.

Prognos för måluppfyllelse:

Mätmetod saknas i nuläget. Det är oklart om bra mått kan tas fram till årsredovisningen.

Vid upphandling ska kollektivavtal och meddelarskydd krävas.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Det har i domstolspraxis fastställts att krav på kollektivavtal vid upphandlingar är ett olagligt krav som inte får ställas. Kommunen har istället arbetat mot målet

genom att ställa krav på kollektiv-avtalsliknande villkor i annonserade upphandlingar. Extra fokus har lagts på särskilt utsatta upphandlingsområden. Kommunen har under 2017 annonserat 16 upphandlingar. Av dessa innehåller 12 upphandlingar krav som kan liknas vid kollektivavtalsliknande villkor.

Krav på meddelarskydd har däremot inte ställts i någon annonserad upphandling då någon upphandling där kravet varit aktuellt inte har genomförts hittills under 2017. Sedan den 1 juli 2017 gäller lag (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter. Den innebär att inom de upphandlingsområden där det är aktuellt för kommunen att kräva meddelarskydd så finns redan ett lagstadgat meddelarskydd för de anställda.

Ett arbete pågår med att revidera upphandlings- och inköspolicyn utifrån den nya lagstiftningen där kollektivavtalsliknande villkor är en viktig del.

Kommunen ska erbjuda fler funktionsnedsatta praktik eller arbete.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet är uppnått.

Kommentar:

Under året har en servicegrupp startats inom bildnings- och omsorgsförvaltningen. I gruppen ingår personer med någon typ av funktionsnedsättning och dessa utför olika vaktmästaruppgifter eller underhållsarbeten brett i kommunen. Handledare finns knuten till gruppen. Förvaltningen har också ordnat praktik inom äldreomsorgen för personer inom daglig verksamhet. Förhoppningen är så klart att flera av dessa personer ska kunna få jobb på den vanliga arbetsmarknaden i framtiden. Utöver detta finns det också personer anställda i kommunen med lönebidrag. Lönebidrag kan man få om man har någon nedsatt arbetsförmåga.

Skapa möjlighet till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet är uppnått.

Kommentar:

Inom kommunen är det arbetsmarknadsenheten (AME) som främst arbetar med målgruppen. Hit kommer personer på remiss från främst Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller kommunens individ- och familjeomsorg. Vid årets början fanns det 28 personer inskrivna, 26 nya tillkom under perioden, 27 avslutades och 27 fanns kvar den 31 juli. Främsta orsak (44 %) till de som skrevs ut var att de hade fått ett arbete. Näst vanligaste orsak (19 %) var att man fick en mer lämplig handläggning hos annan enhet eller myndighet, det kan t ex handla om missbruksproblematik. Övriga avslutsorsaker var studier, sjukskrivning mm. Av de som avslutades pga. arbete så hade de i genomsnitt varit inskrivna i drygt sju månader.

Utöver AME:s insatser så arbetar kommunen också med att förbereda de ensamkommande flyktingbarnen på ett självständigt vuxenliv. Samtliga av dessa har introducerats för AME:s verksamhet och har också genomfört en kortare praktik.

Regeringen har på senare tid infört en möjlighet att anställa arbetslösa i så kallade traineejobb respektive på extratjänster. Arbetsgivaren får vissa kostnader ersatta av Arbetsförmedlingen. Förberedelser har gjorts inom kommunen men för att slutligt kunna erbjuda arbetslösa dessa anställningar så måste dels lokala kollektivavtal tecknas och dels måste finansieringsfrågan lösas internt i kommunen.

Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 90 procent vid utgången av 2020.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet uppnås.

Kommentar:

Den 1 oktober 2016 hade ca 33 % av hushållen i kommunen tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s. Efter detta mättillfälle har tätorterna fått fiber indraget vilket gör att andelen troligen ligger strax över 40 % i nuläget. Nästa uppdatering av dessa uppgifter sker under andra halvan av mars 2018.

Medel för fortsatt utbyggnad kommer avsättas i 2018 års budget.

4.2 Trygga och goda uppväxtvillkor

Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet beräknas att delvis nås.

Kommentar:

Andelen behöriga elever till yrkesprogrammen i gymnasiet var för läsåret 16/17 90 %. För att en elev ska vara behörig till ett yrkesprogram krävs godkänt betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkänt betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta. Motsvarande behörighet var 2015, 92 % och 2016, 82 %. De elever som inte klarar behörigheten finns i kommunens introduktionsprogram, sex av dessa är nyanlända. Bollebygds kommun har en beredskap för att ta emot de elever som "hämtas hem" från andra

kommuner där de varit placerade sedan de anlänt till landet, men är kommunens ansvar. Gruppens antal kan alltså öka under läsåret. Övriga elever som inte klarar behörigheten har ofta någon form av annan problematik som kräver insatser som inte är pedagogiska i första hand.

Meritpoängen i årskurs 9 var 229 vid slutet av läsåret 2017. Det var ungefär samma nivå 2016 och 2015, men ett klart lyft jämfört med nivåerna under 2014 och 2013. Myndigheten för skolutveckling tar årligen fram jämförelser mellan elevernas betyg och ett så kallat modellberäknat värde som anger vad eleverna "borde" få i betyg med hänsyn till olika bakgrundsfaktorer. Här ser man att både 2016 och 2015 så har eleverna ett bättre genomsnittligt meritvärde än vad de "borde" ha. Jämförelser för 2017 finns ännu inte. Liknande jämförelse görs också av hur stor andel av eleverna som når kunskapskraven, dvs som får minst betyg E i samtliga ämnen. Detta översteg också det modellberäknade värdet för 2016 och 2015.

Intressant i sammanhanget är också att titta på hur elevernas slutbetyg avviker från deras resultat på de nationella proven i svenska, matematik, engelska, fysik och historia. De flesta får då ett betyg som ligger i nivå med deras resultat på de nationella proven. En del får högre betyg, varierar mellan 26-42 procent inom respektive ämne. Våldigt få får lägre betyg än deras resultat på de nationella proven. Skillnaderna behöver inte betyda att det förekommer några felaktigheter i betygsättningen.

Barnens trygghet i skolan ska öka.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet beräknas inte att nås.

Kommentar:

Ett viktigt instrument för att mäta tryggheten är Skolinspektionens skolenkät för årskurs 5 och 9 som genomförs ungefär vartannat år. Bollebygds kommun deltog våren 2017. Bildnings- och omsorgsnämnden redovisar i sin delårsrapport vissa av resultaten men en djupare analys kommer i årsrapporten. En trygghetskartläggning

kommer att ske under hösten i årskurs 9. Nämndens bedömning är att målet inte kommer att nås. Kortfattat kan man säga att de allra flesta elever enligt enkäten känner sig trygga men att vissa inte gör det, vilket så klart måste tas på allvar.

4.3 Åldrande med livskvalitet

Göra det möjligt för våra omsorgstagare att tillsammans få leva ett självständigt liv i sin egna valda miljö.

Prognos för måluppfyllelse:

Svårt att uppskatta. Resultatet beroende av enkätundersökning.

Kommentar:

Inom äldreomsorgen och område funktionsnedsättning har en värdegrundsutbildning genomförts för samtlig personal, det gjordes under 2016. Även två värdegrundsledare per enhet har utbildats. Under 2017 har reflektionsgrupper startats och samtal har förts där varje månad med personalen. En dagverksamhet har startats för personer med lätt till medelsvår demens. Alla brukare som vill ska få en genomförandeplan som ska hållas uppdaterad. Socialstyrelsen har genomfört enkätundersökningar för brukare och anhöriga under året, men resultatet är inte presenterat ännu.

Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Översyn har gjorts i enlighet med "tillgänglighetsspindeln". Kommunen har tagit hjälp av konsult för att genomföra inventeringarna utöver de vandringar som har gjorts.

Inventeringar genomfördes vid årsskiftet 16/17 och fortsätter under innevarande år.

Ytterligare lokal som ska inventeras under senhösten 2017 är stationshuset. Översyn och planerade åtgärder görs och har gjorts utifrån de tillgänglighetsvandringar som genomfördes som en medborgardialog, detta på tre platser inom kommunen (biblioteket i Töllsjö, Örelundskolans skolgård samt Tubbareds badplats).

Tillgänglighetsanpassningarna görs inte enbart med inriktningen mot målet "Åldrande med livskvalitet. Tillgänglighetsanpassningar som genomförs kan komma många tillgodo, gammal som ung.

4.4 Hållbar livsmiljö

Kommunen ska fastställa och börja arbeta med strategiska miljömål.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

En arbetsgrupp med representanter från varje parti har bildats och har haft möten under 2016 för att nå målsättningen. Arbetet med de strategiska miljömålen har därefter legat nere och kommer att startas upp igen under vecka 38. Under hösten är två möten inplanerade, ett möte med arbetsgruppen och ett möte med representanter för olika organisationer.

Utveckla samarbetet med idrotts- och fritidsföreningar, byalag, pensionärsorganisationer och andra utvecklingsgrupper.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Idrottsvisionen, ett dialogforum för framtidsfrågor mellan föreningar, tjänstemän och politiker har fortsatt under året. Dessutom träffar kommunen föreningarna två

gångar om året i så kallade resursdialoger, ett forum för föreningarna att diskutera lokalbehov.

Regelbundna träffar med pensionärsföreningarna har intensifierats under året avseende lokalbehov och andra behov, vidare har uppföljningen av olika aktiviteter utvecklats.

Samarbete har skett med kulturföreningen avseende utställningar i Galleri Odinslund.

Avseende byalag ges samlingslokalstöd, kommunen arbetar även med att utveckla nätverk mellan byalagen.

Biblioteket ska utvecklas till en kulturmötesplats.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet är uppnått.

Kommentar:

Biblioteket i Bollebygd är en levande mötesplats med aktiviteter alla dagar i veckan. Det kan sägas ha ökat under året genom att pensionärsorganisationerna har flyttat in med flera av sina verksamheter. I övrigt är det konstutställningar i galleri Odinslund, barnaktiviteter, målarkurs, teatergrupp, yoga och stickcafé. Lovaktiviteter för elever har anordnats.

Ytterligare redovisning sker i årsredovisningen då den nya biblioteksplanen ska vara klar under hösten 2017.

Måltidsverksamheterna ska kravcertifieras.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Kommunens samtliga tillagningskök är (sedan juni månad) KRAV-certifierade.

Köken har under maj månad certifierats enligt nivå 1 vilket innebär att inköpen ska bestå av minst 25 procent godkända livsmedel. Godkända livsmedel är KRAV-märkta, ekologiska (gäller grönsaker) och MSC-märkta (hållbart fångad fisk och skaldjur).

Kemikalier för rengöring och förpackningsmaterial har också inventerats utifrån KRAV:s regler. Kemikalierna ska vara miljömärkta med *Bra miljöval* eller *EU:s Ecolabel*. I varje tillagningskök finns en KRAV-ansvarig som leder det lokala arbetet. All personal har genomgått utbildning.

Kommunens beroende av fossilbränsle ska minska.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Vi beaktar alltid möjligheten att skaffa miljöfordon vid nya upphandlingar när det medges utifrån verksamhetens kravspecifikation. Resultatet är att andelen miljöfordon ökar i kommunens organisation. Den senaste officiella statistiken från 2016 visar 9,3 procent (från 7,1 procent 2015). Därefter har vi ökat andelen ytterligare men det visar sig i kommande statistik.

Utbyte av fossila bränslen till alternativa energikällor är utfört i samtliga kommunala fastigheter.

Giffriga inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Miljöenheten har gjort inspektioner på samtliga grundskolor i Bollebygds kommun med avseende rökfria miljöer. Inför projektet skickades enkät till skolsköterska på respektive skola, därefter besöktes varje skola. Vid besöket kontrollerades följande; skyltning om rökfri skolgård, askkoppar och ev. spår av rökning i form av fimpar på marken Under hösten planerar miljöenheten en tillsynsinsats kring ventilation, kemikalier och städning på förskolorna i kommunen.

Lokalvårdsenheten arbetar enbart med miljömärkta produkter och arbetar därutöver med att minska förbrukningen av kemikalier samt har minskat antalet produkter. Enhetschef lokalvård kommer att medverka i kontaktnät i Västra Götaland och Halland för just arbete med att främja giftfria inomhusmiljöer för barn och unga. Lokalvården försöker att arbeta proaktivt för att påverka val av textilier i förskola och skola.

Vid upphandling av golvbeläggning utförs alltid en utredning gällande material och mjukgörare.

Enhetschef för lokalvård följer upp inköpsstatistik samt förbrukning av kemikalier och ser en minskning. Samtliga nya medarbetare får utbildning/visning i hantering av kemikalier. Vid kvalitetskontroller har verifierats att rätt kemikalier finns och rätt brukslösning finns på arbetsmaterialet. Minskning av användandet av yt-desinfektion har skett.

4.5 God ekonomisk hushållning

Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag.

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Prognosen för 2017 är ett resultat på 25 mnkr och intäkter i form av skatter och generella statsbidrag på drygt 499 mnkr, det ger en andel på 5,0 %. Målet anger ett resultat på 4 % *över tid*. Det är inte fastslaget under hur lång tid som avses men runt tre-fem år kan vara rimligt. Utfallet 2016 blev 8,1 % och 2015 blev det 4,9 %. Tillsammans under dessa tre år blir genomsnittet 6,0 %. Om 2014 inkluderas blir det 4,9 % och om 2013 inkluderas blir det 4,4 %.

Över tid ska minst 40 procent av kommunens investeringar finansieras med egna medel.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Budgeterad självfinansieringsgrad för 2017 var ursprungligen (KF nov -16) 41 %. Investeringsbudgeten har ändrats under året flera gånger allteftersom tidplanen kring olika projekt blir mer kända. Aktuell investeringsbudget är 135,0 mnkr, prognosen är däremot att 72,0 mnkr av dessa kommer att utnyttjas under året. I hop med aktuell prognos kring resultatet och avskrivningarna ger det en självfinansieringsgrad på 63 %. Under de senaste fem åren, inklusive 2017 har målet uppnåtts varje år.

Sjukfrånvaron ska minska

Ett främjande och förebyggande arbete pågår på enheterna utifrån föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4). Arbetet innefattar flera delar med fokus på arbetsbelastning och kränkande särbehandling. Flera enheter har också under perioden arbetat förebyggande med den fysiska arbetsmiljön både vad gäller lokaler och ergonomi. Ett annat arbete som pågår är att skapa ordning och reda i de interna processerna för att bidra till en bättre arbetsmiljö, vilket i förlängningen antas bidra till en lägre sjukfrånvaro.

Inom flera enheter pågår också ett fokuserat arbete med att stärka synen på den egna yrkesrollen genom t.ex. handledning, introduktion och kompetensutveckling. Detta bidrar i hög utsträckning till en bättre hälsa och arbetsmiljö. Ett arbete med att utveckla bemanningsplaneringen i de personalintensiva verksamheterna bidrar också till en ökad frisknärvaro och därmed en lägre sjukfrånvaro.

När en medarbetare är sjukskriven eftersträvar ansvarig chef att kontinuerligt hålla kontakten med medarbetaren för att möjliggöra en så smidig och snabb återgång i arbete som möjligt.

Det nära ledarskapet med inte allt för stora personalspann är en viktig parameter för att sjukfrånvaron ska minska och kommunens chefer är därför nyckelpersoner i det hälsofrämjande ledarskapet. Utifrån det har ledarutvecklingsinsatserna som genomfördes 2016 fortsatt under 2017 med fokus på ledarskapet.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås

Kommentar:

Sjukfrånvaron har minskat med 1,8 procentenheter jmf med augusti 2016 och sjukfrånvaron är nu lägre än motsvarande period 2015. Det är främst inom åldersspannet 30- 49 år som minskningen har skett. Andelen långtidssjukskrivna har minskat med 12 procentenheter jmf med aug 2016.

Sammanfattningsvis pågår ett fokuserat arbete med att öka frisknärvaron på våra arbetsplatser och alla de insatser som har genomförts under året har bidragit till att sjukfrånvaron har minskat. Det är dock fortfarande så att kvinnors sjukfrånvaro är högre än mäns och arbetet med att komma till rätta med det måste fortsätta.

4.6 Sammanställning prognos för måluppfyllelse

Tabell 2.

		Prognosen är att målet kommer att:		
Nr	Mål	uppnås	delvis uppnås	inte uppnås
Ökat arbetsdeltagande:				
1	Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. I ranking 2016 ska kommunens placering i Svenskt näringsliv vara plats 100 eller bättre (KS)	<i>Resultat fås senare i september</i>		
2	Resande med kollektivtrafiken ska öka. (KS)	<i>Mätmetod saknas</i>		
3	Vid upphandling ska kollektivavtal och meddelarskydd krävas. (KS)	X		
4	Kommunen ska erbjuda fler funktionsnedsatta praktik eller arbete. (BON)	X		
5	Skapa möjlighet till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. (BON)	X		
6	Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 90 procent vid utgången av 2020. (SBN)	X		
Trygga och goda uppväxtvillkor:				
7	Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan. (BON)		X	
8	Barnens trygghet i skolan ska öka. (BON)			X
Åldrande med livskvalitet:				
9	Göra det möjligt för våra omsorgstagare att tillsammans få leva ett självständigt liv i sin egna valda miljö. (BON)	<i>Svårt att uppskatta</i>		
10	Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas. (SBN)	X		
Hållbar livsmiljö:				
11	Kommunen ska fastställa och börja arbeta med	X		

		strategiska miljömål. (KS)			
12		Utveckla samarbetet med idrotts- och fritidsföreningar, byalag, pensionärsorganisationer och andra utvecklingsgrupper. (KS)	X		
13		Biblioteket ska utvecklas till en kulturmötesplats. (BON)	X		
14		Måltidsverksamheterna ska kravcertifieras. (SBN)	X		
15		Kommunens beroende av fossilbränsle ska minska. (SBN)	X		
16		Giftfria inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas. (SBN)	X		
God ekonomisk hushållning:					
17		Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag (KS)	X		
18		Över tid ska minst 40 procent av kommunens investeringar finansieras med egna medel. (KS)	X		
19		Sjukfrånvaron ska minska. (alla)	X		
Summa			14	1	1

Tabellen visar prognoserna för måluppfyllelsen för 2017. Efter respektive mål anges vilken nämnd som i första hand ansvarar för målet. KS = kommunstyrelsen, BON = bildnings- och omsorgsnämnden, SBN = samhällsbyggnadsnämnden.

4.7 Kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelsen

Av totalt 19 mål är prognosen att 14 kommer att uppnås under året, ett kommer att delvis uppnås och ett kommer inte att uppnås. Tre mål saknar prognos. Andelen mål som uppnås i förhållande till alla 19 målen uppgår till 68 %. Den förväntade måluppfyllelsen får anses relativt god. Det är angeläget att kommande mål är tydligt mätbara så de går att följa upp, det är olyckligt att till exempel målet angående kollektivtrafik inte går att följa upp. För mål som anges att främja eller utveckla någon verksamhet blir uppföljningen subjektiv, även dessa mål bör göras mer mätbara.

De ekonomiska målen kommer sannolikt bli svårare att uppnå de kommande åren, dels pga. allt lägre ökning av skatteunderlaget samt dels en omfattande

investeringsvolym. Det är positivt att sjukfrånvaron minskat under året, fortsätter denna trend bör man notera att målet kommer bli allt svårare att uppnå.

Rent allmänt sett, så är det viktigt att personer arbetar i den utsträckning som man har förmåga till. Därför är det glädjande att relativt många som skrivits ut från Arbetsmarknadsenheten (AME) under året hittat en försörjning. Att sedan analysera hur stor del i detta som AME spelar är givetvis väldigt svårt, dvs. vad är effekten av kommunens arbete? Samma sak kan sägas om målet om sjukfrånvaron, som förmodligen påverkas även av den anställdes privata omständigheter och även hur regler för sjukskrivning ser ut. För en liten arbetsgivare så är det vanskligt att visa på för detaljerad statistik eftersom det kan röja identiteten på de som berörs och detta begränsar till viss del analyserna som kan göras. Det finns enheter som minskat sjukfrånvaron stort mellan åren och det finns enheter med samma typ av verksamhet som tvärtom har en fortsatt mycket hög frånvaro. Krasst sett så kan stora förändringar bero på enstaka individer och långa sjukdomsfall som tillkommit alternativt slutat. Utifrån nämndernas beskrivningar så är det svårt att sortera bland vilka faktorer som har bidragit till förändringarna.

Det mål som inte uppnås, barnens trygghet i skolan, anser kommunstyrelsen tillhör bland de viktigare. Även om de flesta är trygga så uppger vissa elever i enkäterna att de inte är det. Kommunstyrelsen uppfattar att bildnings- och omsorgsnämnden tar målet på allvar och arbetar med lösningar.

4.8 Nyckeltal

I fullmäktiges budget angavs ett antal nyckeltal som komplement till målen. Eftersom ett flertal av dessa nyckeltal tas fram i slutet på året kommer en totalsammanställning redovisas i samband med årsredovisningen. I de olika nämndernas delårsrapporter framgår emellertid de mått som finns.

4.9 Utredningsuppdrag

Kommunfullmäktige gav tre utredningsuppdrag till nämnderna i samband med budgetbeslutet:

1. Utreda möjligheterna för kommunen att starta en familjecentral i samverkan med VGR.
2. Utreda möjligheterna att utveckla en träffpunkt för äldre kring Bollegården samt tillmötesgå behovet av administrativa lokaler.
3. Att i samarbete med Västtrafik utreda förutsättningarna för utbyggnad av pendel-parkeringen vid stationen.

Dessa redovisas i årsredovisningen.

5. Prestationer

5.1 Förskola och skola

Tabell 3.

Prestationer	Prognos 2017	Budget 2017	Avvikelse utfall-budget	Utfall 2016
Antal barn i förskola <i>varav köpt verksamhet</i>	523 39	520	3	523 36
Antal barn i förskoleklass <i>varav köpt verksamhet</i>	138 29	131	7	135 30
Antal elever i grundskola år 1-9 <i>varav grundsärskola</i> <i>varav köpt verksamhet</i>	1 120 5 203	1 100	20	1 062 8 191
Antal elever i fritidshem <i>varav köpt verksamhet</i>	528 117	475	53	498 114
Antal elever i gymnasiet <i>varav i egen regi</i> <i>varav gymnasiesärskola</i>	319 9 6	296	23	319 12 7

Uppgifterna om antal barn/elever inom bildning avser folkbokförda i kommunen och det är dem som kommunen har finansieringsansvar för. Sålda platser för elever ingår med andras ord inte. Siffrorna avser ett genomsnitt inom varje kategori för respektive år.

Antalet elever i skolan har ökat från 1 062 till 1 120. En stor ökning återfinns också inom fritidshem där eleverna ökat från 498 föregående år till 528 i år.

Elevantalet är där 53 fler än budgeterat. Även inom gymnasieverksamheten har elevantalet ökat jämfört med budgeten med 23 st. Samtliga verksamheter inom bildningssektorn har fler elever än budgeterat.

5.2 Äldreomsorg

Tabell 4.

Prestationer	Prognos 2017	Budget 2017	Avvikelse utfall-budget	Utfall 2016
Antal hemtjänstären	127	126	1	123
Antal brukare särskilt boende och korttidsboende	72	78	-6	68

Antal brukare inom hemtjänsten är högre än 2016. Nämndens prognos är runt 127 brukare under 2017 som genomsnitt.

Antal personer i särskilt boende samt korttidsboende beräknas bli runt 72 stycken i genomsnitt 2017, det är något högre än 2016. Beläggningen blir i så fall runt 90 %.

5.3 Funktionsnedsatta

Tabell 5.

Insatser enligt LSS	Prognos 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Boende barn/unga	3	5	6
Boende vuxna	18	15	14
Daglig verksamhet	25	23	25

Tabellen ovan visar att antalet vuxna med beslut om boende enligt LSS har ökat under de tre senaste åren. Antalet deltagare i daglig verksamhet är detsamma medan antal barn/unga med boende enligt LSS, har minskat. Det finns ytterligare sju insatser som man kan ha enligt denna lagstiftning men dessa tre är de som normalt innebär de högsta kostnaderna. Uppgifter för 2015 och 2016 gäller för den 1 oktober respektive år.

5.4 Individ- och familjeomsorg

Tabell 6.

Insatser	Prognos 2017	Utfall 2016
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll	118	118
Placeringar vuxna (HVB+LVM)	6	2
Placeringar barn och unga:		
- HVB-hem	6	7
- Familjehem	10	5
Anmälningar barn och unga	250	115
Öppna utredningar barn och unga	80	64

Antal hushåll med försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd) är relativt oförändrat under de tre senaste åren. Antal barn och unga (ej ensamkommande barn) placerade i HVB- eller familjehem har ökat något jämfört med 2016. Ytterligare jämförelser med tidigare år och kommentarer kommer i årsrapporten.

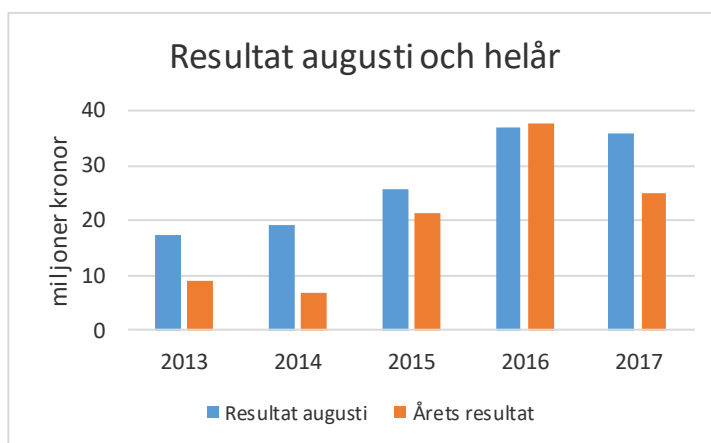
6. Ekonomiskt resultat och finansiell analys

6.1 Resultatanalys

Periodens resultat och prognos för helåret

Kommunens resultat för perioden är ett överskott med 35,8 miljoner kronor (mnr). Det är något lägre än samma period föregående år, då var resultatet 36,9 mnr. Prognosen för helåret är ett resultat kring 25 mnr. Kostnaderna är högre under de sista månaderna på året, därför sjunker alltså resultatet från 35,8 till 25, vilket är en relativt normal trend, se diagrammet.

Kommunens budgeterade resultat var ursprungligen 17,2 mnr (kommunfullmäktiges beslut den 10 november 2016) men detta har ändrats i och med kommunfullmäktiges beslut den 21 september i år att överföra 10 mnr till bildnings- och omsorgsnämnden från det budgeterade resultatet, som då minskar till 7,2 mnr. Den totala prognosen för resultatet för kommunen påverkas inte av denna flytt, det blir 25 mnr oavsett. Kommunen har gjort två tidigare uppföljningsrapporter under året, per februari och per april. Prognoserna var per februari 24,6 mnr och per april hade det minskat till 16,8 mnr. Förbättringen jämfört med april beror på förbättrade prognoser för särskilt bildnings- och omsorgsnämnden, oaktat flytten av de 10 mnr, men även övriga nämnder och en bättre prognos för den ofördelade budgeten.

Diagrammet visar delårsresultaten i augusti och helårsresultaten. Det är vanligt att resultatet per augusti är högre än det slutliga helårsresultatet. Varför det inte var så 2016 beror på ändrad värdering av intäkter från

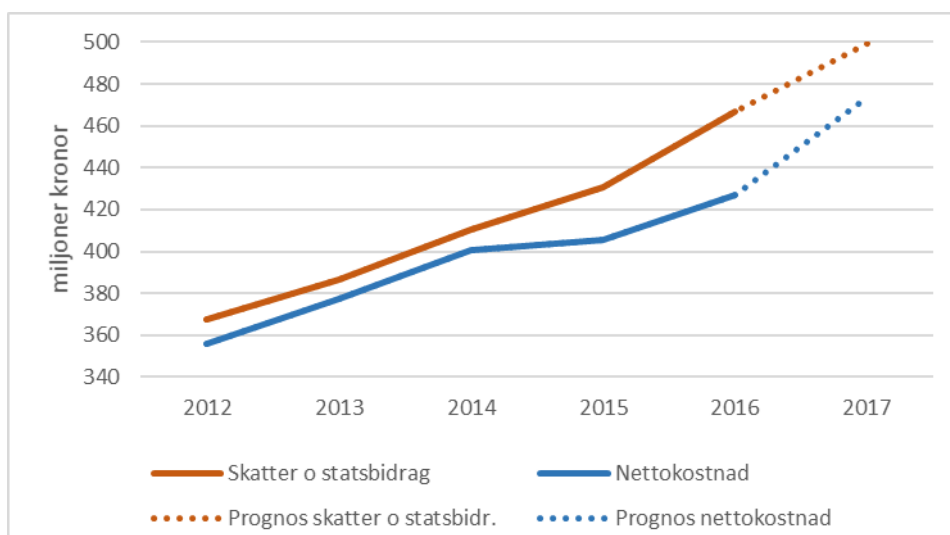
Intäkter och kostnader

Intäkterna i form av avgifter, taxor, försäljningar och bidrag blev 77,5 mnkr t o m augusti. Det är något lägre än samma period föregående år (79,4). Kostnaderna blev 361,9 mnkr vilket däremot är nästan 7 % mer än 2016. Det är personalkostnaderna som ökat mest, dessa var 11,3 % högre än 2016. Exklusive pensionskostnader på finansförvaltningen så har nämndernas personalkostnader ökat med 12,5 % mellan åren.

Kostnader för köpt verksamhet har minskat mellan åren med 4,9 % eller 4,3 mnkr. Främst är det placeringar för ensamkommande barn som minskat stort. Köpt verksamhet inom övriga IFO-området har ökat och en viss ökning har också skett inom bildningsområdet, både grundskola och gymnasieskola.

Nettokostnadsutveckling

Nettokostnaderna har ökat med 9,3 % under perioden. Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 7,5 %. Prognosen för helåret är en nettokostnadsökning kring 11 % medan skatter och statsbidrag beräknas öka med 7,0 %. Ökningen 2016 jämfört med 2015 var 5,0 % nettokostnader och 8,3 % skatter och statsbidrag. Om nettokostnaderna har en högre ökningstakt än skatteintäkterna ihop med statsbidragen så är det ett varningstecken. Enligt prognosen per augusti så är det denna utveckling man kan se för 2017: Den nedre blåa kurvan nedan lutar brantare mellan 2016 och 2017 och har en högre ökningstakt än den mörkröda.

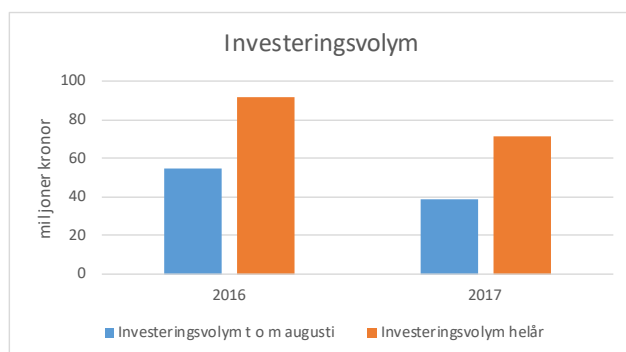

Diagrammet visar skatter och statsbidrag överst respektive nettokostnaderna för åren 2012-2017. Avståndet mellan kurvorna utgör till stor del kommunens ekonomiska resultat, ju större avstånd desto högre resultat.

6.2 Finansiell ställning

Investeringar

Hittills under året har investeringar gjorts för 38,8 mnkr. Prognosen för helåret är 71,7 mnkr jämfört med 91,5 mnkr 2016. Detaljer om vilka projekt det gäller finns under avsnitt 6.5.

sidan 16.

Det är en fortsatt hög nivå på investeringarna och de förväntas öka ytterligare de närmaste åren.

Kommunfullmäktige har satt ett mål om att självfinansieringsgraden minst ska vara 40 procent. Prognosen är att målet nås 2017 och hamnar på 63 procent. Se redovisningen av målet på

Skulder

Kommunen har lån på 183 mnkr. Inga nya lån har tagits under året. Kommunen har haft samma skuldnivå sedan 2015, då skulden ökade med 26 mnkr. Genomsnittlig räntebindningstid är 1,68 år och den genomsnittliga räntan har den senaste tolv månadersperioden varit 0,64 %.

Kommunens användning av leasing

Kommunen leasar fordon för att användas inom främst hemtjänst, men även teknisk förvaltning, individ- och familjeomsorg, administration och övrig omsorgsverksamhet.

Det handlar om 41 stycken fordon. Dessa klassas som operationell leasing, på sidan 41 redogörs för varför. Upplysningar ska lämnas om den totala summa som kommunen kommer att betala för denna leasing inom ett år, inom fem år och därutöver.

Tabell 7.

Totala leasingavgifter som kommunen kommer att betala:	
Inom 1 år	1 155 tkr
Mellan 1-5 år	1 724 tkr
Senare än 5 år	0 tkr

6.3 Budget för nämnder mm

Tabell 8.

Kommunens budget, nettokostnader (tkr)	KF beslut nov 2016	april 2017	Augusti 2017
<i>Budget per nämnd:</i>			
Kommunfullmäktige	-1 363	-1 363	-1 363
Kommunstyrelsen	-55 111	-55 590	-55 590
Bildnings- och omsorgsnämnden	-358 139	-365 200	-375 200
Samhällsbyggnadsnämnden	-31 826	-32 220	-32 220
Revisionen	-809	-809	-809
Valnämnden	-47	-47	-47
Överförmyndare	-750	-750	-750
Jävsnämnden	-70	-70	-70
Summa nämnder	-448 115	-456 048	-466 048
<i>Budget övrigt:</i>			
Ofördelad budget	-2 000	-2 000	-2 000
Lönerörelse	-15 300	-7 800	-7 800
Anläggningsbidrag	-433	0	0
Räntenetto, (inkl. finansförvaltn.)	-4 000	-4 000	-4 000
Summa övrigt	-21 733	-13 800	-13 800
Totalt	-469 848	-469 848	-479 848

Jämfört med den budget som kommunfullmäktige beslutade om i november så har vissa ändringar gjorts. Budget för löneökningar 2016 har budgeterats ut till nämnderna från raden lönerörelse ovan. Budget för anläggningsbidrag har flyttats från egen rad till bildnings- och omsorgsnämnden. Den 21 september beslutade kommunfullmäktige att skjuta till 10 mkr till bildnings- och omsorgsnämnden, detta tas från resultatet, och är inlagt i tabellen ovan. All personal har ännu inte fått sin nya lön för 2017 pga. att fack och arbetsgivare först inväntar att centrala avtal är klara innan lönesamtal med personal hålls. Dessa lönesamtal hålls under hösten och nya löner och retroaktiva löneökningar bör kunna betalas ut i november eller december.

6.4 Driftsredovisning

Tabell 9.

Nämnd	Januari-augusti 2017			Helår 2017			Bokslut 2016
	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall-budget	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse helår	
Kommunfullmäktige	-511	-909	397	-1 263	-1 363	100	-1 038
Kommunstyrelsen	-33 382	-37 060	3 678	-52 090	-55 590	3 500	-52 517
Bildnings- och omsorgsnämnden	-241 180	-250 133	8 953	-375 300	-375 200	-100	-346 392
Samhällsbyggnadsnämnden	-17 308	-21 467	4 159	-31 620	-32 220	600	-26 657
Revisionen	-411	-539	128	-809	-809	0	-783
Valnämnden	0	-31	31	0	-47	47	-17
Överförmyndare	-239	-500	261	-330	-750	420	-716
Jävsnämnden	-10	-47	37	-22	-70	48	-17
Summa nämnder	-293 041	-310 686	17 644	-461 434	-466 048	4 615	-428 138

Kommunfullmäktige

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	0	0	100

Kommunfullmäktiges budget för helåret är 1 363 tkr och prognosen är ett överskott med 100 tkr. De största posterna är arvoden och partibidrag, men det

finns även en mindre budget för övriga kostnader. Denna övriga budget beräknas inte att nyttjas fullt ut. Tabellen ovan visar prognosen för helårsresultatet som lämnades vid uppföljningarna per februari och april samt nu i delåret.

Kommunstyrelsen

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	3 500	3 500	3 500

Kommunstyrelsen prognosticerar ett överskott på helåret med 3 500 tkr. Det är samma prognos som tidigare under året. Resultatet t o m perioden är ett överskott med 3 678 tkr. Främsta orsaken till årets överskott är lägre kostnader för skolskjutsar än budgeterat. På grund av nytt avtal från och med höstterminen i år blir kostnaden ca 850 tkr lägre än föregående år. Det var överskott mot budgeten även då, men på grund av osäkerheter kring det nya avtalet så sänktes budgeten endast måttligt till 2017. Övriga överskott är spritt på en mängd delar, bl.a. IT-kostnader som väntas ge ett överskott med 300 tkr. Det är även överskott på kapitalkostnaderna (avskrivningar och räntor) då denna budget varit relativt tilltagen och inte tagits i anspråk fullt ut. Personalkostnaderna följer budget.

Bildnings- och omsorgsnämnden

Prognos, avvikelse, tkr:	februar i	april	augusti
Exkl. tillskott 10 mnkr	-8 400	-15 700	-10 100
Inkl. tillskott 10 mnkr			-100

Bildnings- och omsorgsnämnden prognosticerade i sitt delårsbokslut ett resultat för helåret på

-10 100 tkr. Därefter har kommunfullmäktige den 21 september beviljat 10 miljoner kronor extra i utökad ram, vilket gör att prognosen förbättras till -100 tkr. Det är inte klarlagt exakt hur denna utökade ram ska fördelas vilket gör att avvikelserna som kommenteras nedan är de som gällde innan den utökade ramen på 10 miljoner tillfördes.

De största negativa avvikelserna hittas inom förskola, funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen (IFO). Störst överskott hittas inom verksamhet grundskola, till största del beroende på att kapitalkostnaderna för den nybyggda skolan ännu inte har belastat verksamheten. Verksamhet skola prognosticerar ett överskott med 4 200 tkr, en förbättring med hela 5 000 tkr jämfört med april. Verksamhet funktionshinder brottas med flera utmaningar. Det är höga kostnader för köpta platser, problem med att hitta personal och högre kostnader för personlig assistans pga. ändrade beslut av Försäkringskassan. Det är alltså kostnader som staten tidigare har stått för som nu förs över på kommunen eftersom individens behov kvarstår. Prognosen för verksamhet funktionshinder är ett underskott med -6 400 tkr, en försämring med -2 700 jämfört med april. Även verksamhet IFO prognosticerar ett underskott med -6 250 tkr, vilket förvisso är 750 tkr bättre än per april. Underskottet finns på posterna köpta platser för barn och unga och missbruksvård för vuxna. Trots att man har lyckats ta hem en del placeringar för att verkställa dessa på hemmaplan så är det alltså ändå en stor avvikelse. Antalet aktualiseringar har ökat stort, från 150 för hela 2016 till 200 bara för perioden januari-april i år. En aktualisering innebär att IFO tar emot en ansökan, anmälan eller någon annan information från annan

myndighet, och ett ärende skapas till följd av detta, som oftast kräver någon slags utredning. Även om man kan se en ökning även i andra kommuner så reser detta flera frågor. Till årsbokslutet vore det bra om en fördjupning av denna utveckling kunde ges av nämnden.

Under hösten kommer en översyn att ske av IFO:s handläggning och beslut av en extern resurs, på initiativ av kommunledningen. Översynen ska titta på om handläggningen och besluten följer lagen men också att de är ekonomiskt rationella, samt om organisationen har de resurser och den kompetens som krävs.

Nämnden har valt att särredovisa vissa delar av flyktingersättningen, det gjordes inte i uppföljningen per april. Prognosen är ett överskott här med 1 250 tkr.

Nämnden har under året tagit fram flera förslag till åtgärder för att komma tillrätta med underskottet, varav flera är verkställda. Bl.a. minskning av ledningsorganisationen, minskning av kompetensutveckling och stängning av två förskoleavdelningar.

Nämndens totala nettokostnader beräknas öka med 8,3 % jämfört med 2016 enligt tabell 9 ovan. Dock ingår inte nya löner 2017 i prognosen för nämndens nettokostnad, och dessa bidrar till en ökning av nettokostnaderna på ca 1,5-1,8 %-enheter. Nämndens nettokostnadsökning för 2017 bör därför landa närmare 10 % när året är slut, utifrån vad som nu är känt.

Samhällsbyggnadsnämnden

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	500	500	600

Samhällsbyggnadsnämnden prognosticerar ett överskott på helåret på 600 tkr, vilket i stort är i linje med tidigare prognoser. Anledningen till det positiva resultatet är att det under våren alltjämt fanns vakanta tjänster samt att flera kostnader som t ex vägbidrag faller ut under hösten. Flera tjänster har nu tillsatts inom plan och bygg för att möta det omfattande behovet avseende t ex planfrågor och bygglov.

Miljö- och hälsoskydd har i och mer fler handläggare ökat intäkterna t ex avseende livsmedelstillsyn och enskilda avlopp.

VAs nettokostnader ligger över budget till och med augusti på grund av att endast två faktureringar av fyra gällande avgifter är genomförda. Ökade avgifter och lägre kapitalkostnader pekar på ett överskott för helåret runt 500 tkr.

Avseende avfall pågår en diskussion om ersättning med entreprenaden tillsammans med Marks kommun. I denna prognos har inte eventuella merkostnader beaktats.

Inom fastighetssidan har underhållsarbeten på olika objekt varit omfattande, t ex Stationshuset samt målningsarbeten på Töllsjö- och Örelundskolan, trots detta förväntas ett överskott på grund av lägre energi- och kapitalkostnader.

Inom gemensamt har det vid återlämnande av fordon visat sig att restvärdet bedömts vara lägre än förväntat vilket medfört högre kostnader. En översyn av finansieringen av fordonen kommer genomföras med inriktning att den som nyttjar fordonen står för kostnaden, motsvarande det som idag gäller för lokalhyror, kök och lokalvård.

Övriga nämnder

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	0	0	515

Övriga nämnder är revisionen, valnämnden, överförmyndaren och jävsnämnden. Tillsammans beräknas de ge ett överskott på drygt 500 tkr. Främst är det överförmyndaren som beräknas visa överskott, det beror på att Migrationsverket betalat ut en hel del bidrag för god man för ensamkommande barn i efterhand. Det gäller bidrag från föregående år som utbetalats i år. På grund av stor osäkerhet på beloppens storlek har dessa intäkter inte varit periodiserade till 2016. Både jävs- och valnämnden har haft en låg aktivitet under året och väntas också visa överskott mot budgeten.

Övriga poster i driftsredovisningen

Tabell 10.

	Helår 2017		
	Prognos	Budget	Avvikelse
Ofördelad budget	-500	-2 000	1 500
Lönerörelse	-7 800	-7 800	0
Räntenetto, (inkl. finansförvaltn.)	-4 700	-4 000	-700
Skatteintäkter och generella statsbidrag	499 400	487 000	12 400
Summa	486 400	473 200	13 200

Utöver nämnderna, så fördelades budgeten också till ovanstående delar. Beslut togs i kommunstyrelsen den 15 maj 2017 att bevilja 450 tkr till Hultafors bygdegård som en del i finansieringen av takomläggningen. I övrigt finns inga kända kostnader som ska täckas av den ofördelade budgeten. Lönerörelsen väntas ge ett utfall i nivå med budgeten. Räntenettet på -4 000 tkr inkluderar även pensionskostnaderna.

Tabell 11.

	Helår 2017		
	Prognos	Budget	Avvikelse
Nämnder, från tabell 9.	-461 434	-466 048	4 615
Övriga poster från tabell 10.	486 400	473 200	13 200
Resultatet	24 967	7 152	17 815

Nämnder ihop med de övriga posterna ger kommunens totala resultat som väntas bli ett överskott med 24 967 tkr, eller avrundat till 25 mnkr.

6.5 Investeringsredovisning

Tabell 12.

Verksamhet	Typ av investering	Utfall jan-aug	Budget 2017	Prognos 2017	Differens progn- budg
Park, fritid	Skattegårdsparken	2 156	2 500	3 200	
	Tingshusparken		300	300	
	Malmgården		242	242	
Gata	Kommunala GC-vägar		1 500	320	
	GC-väg, Gesebol	603	1 844	603	
	GC-väg, Brandshed		6 000	300	
	Olsfors fartdämpande åtgärder		200	0	
	GC-väg, Göteborgsvägen		3 000	0	
	GC-väg Göteborgsvägen (Malmgården)		2 315	500	
Fastighet	Bollebygdskolan	19 754	25 824	25 824	
	Allaktivitetshuset	6	164	100	
	Ny skola	40	5 000	300	
	Söråns förskola, uppvärmning	158	1 500	1 500	
	Ungdomsråd, multiarena		500	0	
	Boende LSS		13 000	0	
	HVB-hem	5 650	10 000	10 000	
	Strategiska mark- och fastighetsförvärv	5 277	10 000	10 000	
Nämnder	Fjällastorp		10 000	10 000	
	Fiber		600	200	
	Årligt anslag, SBN	105	1 200	400	
	Bildnings- och omsorgsnämnden	627	1 300		
Renhållning	Kommunstyrelsen	934	1 600		
	Åtgärder Råssa ÅVC	281	9 070	2 000	
VA	Ny vattentäkt och verk Töllsjö	76	862	500	
	VA-plan	58	605	350	
	Övervakningssystem VA	489	705	705	
	Reinvesteringar	2 090	4 000	3 000	
	VA-åtgärder Malmgården		714	0	
Exploateringar	Malmgården	520	4 411	2 500	
	Malmgården, intäkt		-6 000	-6 000	
	Bergadalen 2 och 3	337	2 000	1 000	
	Tyftet 2	1 068	6 182	2 000	
	Grönkullen/ Getabrohult	83	6 834	500	
	Kråketorp/ Kulla		1 000	500	
	Ny stadsdel		5 000	600	
	Diverse plankostnader	435	1 000	700	
	Tyftet 1	-540		-540	
	Bergadalen 1	-1 413		-2 800	
Totalt		38 795	134 972	71 704	

Budgeten för investeringar har reviderats flera gånger under året, den ursprungliga budgeten var på 91,2 mnkr, därefter tillfördes 33,8 mnkr för ej nyttjade medel 2016. Under året har medel även flyttats mellan Ny stadsdel och HVB-hem. Den 31 augusti beslutade KF att tillskjuta ytterligare 10 mnkr för inköp av mark vid Fjällastorp. Efter dessa justeringar uppgår investeringsbudgeten till nästan 135 mnkr.

Tomtförsäljningar gällande Tyftet 2 kommer att redovisas direkt över resultatet.

Hittills uppgår nettoinvesteringarna till ca 38,8 mnkr, totalt förväntas drygt 71 mnkr av de budgeterade 135 ianspråktas under året.

Skattefinansierad verksamhet

Skattegårdsparken har efter upphandling visat sig dyrare än beräknat. Åtgärder kring Malmgården förväntas i huvudsak utföras under 2018.

Kommunala GC-vägar avser projektering Övregårdsvägen.

Totalkostnaden för Bollebygdskolan beräknas till 120 mnkr, vilket är 4 mnkr lägre än planerat. Inom kostnadsramen ingår även ej planerade upprustning på befintliga lokaler i skolan.

Strategiska mark- och fastighetsförvärv avser nedlagda kostnader på Gula Huset, inköp av mark i Töllsjö samt köp av fastighet i Olsfors.

Intäktsfinansierad verksamhet

Åtgärder Råssa återvinningscentral (ÅVC), en partnerring entreprenad beräknas påbörjas under 2017 och slutföras under 2018.

Ny vattentäkt och vattenverk Töllsjö avser brunnsbyggnad för provpumpning. Reinvesteringar av VA-anläggningar pågår men kommer inte att kunna nyttjas fullt ut.

Exploateringar

En del arbeten kring Tyftet 2 pågår men projektet förväntas bli billigare än beräknat, tomtförsäljningar påbörjas under hösten.

Malmgården avser projekteringskostnader, på Tyftet 1 och Bergadalen 1 har tomter sålts.

6.6 Koncernen

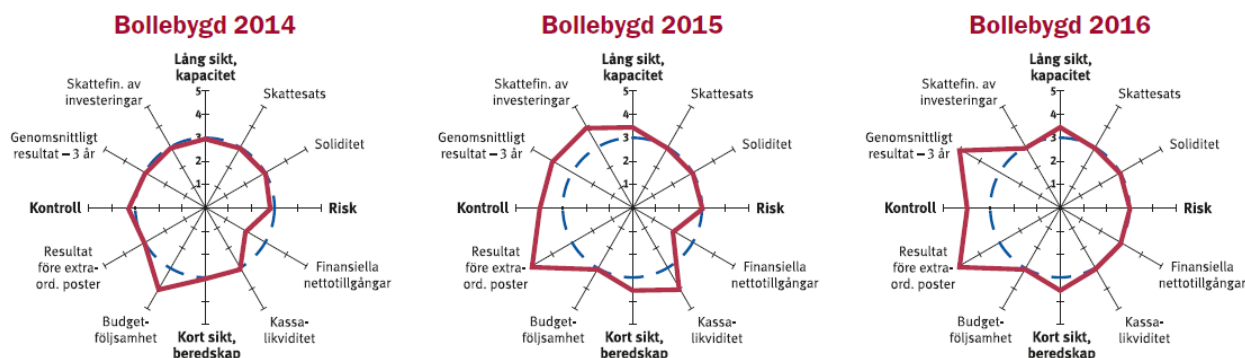
Bollebygds kommun tillsammans med Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) utgör den kommunala koncernen. Stiftelsen upprättar inget delårsbokslut varför det inte är möjligt att ta fram ett samlat resultat per augusti. Enligt Rådet för kommunal redovisning ska koncernens räkenskaper tas fram i ett delårsbokslut om de ingående koncernföretagen har en balansomslutning på minst 30 procent av kommunkoncernens balansomslutning, vilket är fallet för Bollebygds kommunkoncern. För 2016 uppgick den till 34 procent.

Däremot tar stiftelsen fram prognoser vid flera tillfällen under året. Den senaste togs fram per juni och visade en helårsprognos på 2,7 mnkr före skatt.

Budgeterat resultat var 0,9 mnkr före skatt. Föregående år var resultatet före skatt 3,1 mnkr. Prognosen visar på ungefär samma nivå på intäkterna som föregående år och ungefär lika höga kostnader för fastighetskötsel, reparationer och underhåll. Kostnader för personal och administration är högre men räntekostnaderna däremot är ca 1,0 mnkr lägre på årsbasis.

6.7 Samlad bedömning av kommunens ekonomi

RK-modellen

RK-modellen är ett jämförelseprojekt som utförs av Kommunforskning i Västsverige (KFI). Åtta finansiella nyckeltal jämförs för kommunerna i Västra Götaland och Halland och kommunernas resultat visas i spindeldiagram, se ovan. Ju längre ut på axlarna desto bättre nyckeltal i förhållande till övriga kommuner. Den streckade cirkeln representerar genomsnittet. Bollebygds kommun ligger enligt genomsnittet på alla nyckeltal utom på genomsnittligt resultat under tre år och resultat före extraordinära poster, där kommunen får högsta betyg. Det innebär att man är bland de fem bästa kommunerna (av 55 st.) på dessa två nyckeltal. En fyra på någon av skalorna får man om man tillhör de elva bästa och en trea om man är bland de 24 genomsnittliga kommunerna på nyckeltalet, en normalfördelning med andra ord. Nyckeltalen skattefinansiering av investeringar och kassalikviditet har försämrats från 2015.

Kommunens expansion

I det kommunala utjämningsystemet finns en möjlighet för de kommuner som har haft en extra stor befolkningsökning att få en extra ersättning. Kommunen ska då ha haft en genomsnittlig befolkningsökning på minst 1,2 % per år. Bollebygd uppfyller detta för åren 2013-2016, men måste också nå 1,2 % till den 1 november, vilket motsvarar 9 193 invånare.

Vid den senaste mätningen (31 juli) hade kommunen 9 187 invånare vilket innebär att Bollebygd med all sannolikhet kommer uppfylla kraven. Hur stor kompensationen blir går i nuläget inte att beräkna eftersom den beror på utvecklingen i andra kommuner, dvs hur många som klarar villkoren.

Balanskravet

Kommer att uppnås 2017, kommunen har heller inga negativa resultat att återställa.

Slutsatser av den ekonomiska ställningen och framtida utveckling

Bollebygds kommun förväntas visa ett starkt resultat även 2017, målet att resultatet över tid ska motsvara minst 4 procent förväntas uppnås både 2017 och även om man slår ihop resultaten för perioden 2014 – 2017. Även målet att minst 40 % av investeringarna ska finansieras av egna medel ser ut att uppnås i år. Detta mål kommer emellertid bli betydligt svårare att uppnå de närmaste åren då kommunen står inför omfattande investeringar i form av ny skola, ny förskola, allaktivitetshall och LSS-boende.

Under åren 2015 till 2017 ligger investeringsvolymen på cirka 63 mnkr i genomsnitt, i de planer som ligger för 2018 – 2020 förväntas denna öka till 120 mnkr per år, dvs nästan en fördubbling.

Enligt SKL kommer skatteunderlaget öka betydligt långsammare fr o m 2018 än åren 2015-2017, detta innebär att det blir betydligt svårare att upprätthålla nuvarande resultatnivå. Med tanke på kommande investeringsvolym är det dock angeläget att minst bibehålla denna resultatnivå för att begränsa ökningen av kommunens skuldsättning. Riksbanken har aviserat räntehöjningar från mitten av 2018, med en förväntad låneskuld på 250 mnkr i slutet av 2018 kommer varje procents höjning av räntan att ge en kostnadsökning på 2,5 mnkr. Detta kopplat till aviserade kostnadsökningar för avtalspensioner från och med 2019 innebär att de så kallade finansiella kostnaderna kommer ta en allt större del i anspråk.

Regeringen har aviserat mer pengar till t ex skolan redan från 2018. Det har också tydligt uttalats att kommande satsningar kommer ha en betydande socioekonomisk profil, dvs bidragen kommer riktas till socialt utsatta områden och kommuner. Detta kommer med all sannolikhet innebära att kommuner som Bollebygd kommer erhålla mindre än om bidragen som hittills oftast fördelats per invånare eller per elev.

Förändrade redovisningsprinciper innebär att försäljning av tomter kommer påverka resultatet, med tanke på de ekonomiska utmaningar som väntar i form av lägre skatteunderlagstillväxt, högre räntenivåer och lägre statsbidrag är det angeläget att ersättning för tomter bidrar till lägre upplåning och inte till en utökning av verksamheten.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet och uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. I samband med det prognosticerande underskottet inom bildnings- och omsorgsnämnden togs därför beslut om olika åtgärder, bland annat en genomlysning av den höga kostnadsökningen inom IFO och LSS, tätare ekonomiuppföljning samt en genomgång av nyanställningar.

7. Räkenskaper

7.1 Resultaträkning

Belopp i miljoner kr (mnkr)	Not	Delårsutfall		Budget helår 2017	Prognos		Utfall helår 2016
		2017-08	2016-08		Utfall helår 2017	Avvikelse helår 2017	
Verksamhetens intäkter	1	77,5	79,4	120,0	120,0	0,0	133,4
Verksamhetens kostnader	2	-361,9	-338,6	-575,8	-573,4	2,4	-541,1
Avskrivningar		-12,5	-12,4	-20,0	-20,0	0,0	-19,2
Verksamhetens nettokostnader		-296,9	-271,6	-475,8	-473,4	2,4	-426,9
Skatteintäkter	3	282,4	268,9	422,0	423,6	1,6	405,4
Generella statsbidrag och utjämning	4	50,6	40,9	65,0	75,8	10,8	61,3
Finansiella intäkter	5	0,7	0,8	0,0	1,0	1,0	1,1
Finansiella kostnader	6	-0,9	-2,2	-4,0	-2,0	2,0	-3,3
Resultat före extraordinära poster		35,8	36,9	7,2	25,0	17,8	37,6
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-
Resultat		35,8	36,9	7,2	25,0	17,8	37,6

7.2 Balansräkning

Belopp i mnkr	Not	2017-aug	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	7		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		276,6	277,2
Maskiner och inventarier		16,0	18,8
Pågående investeringar		133,7	104,8
Finansiella anläggningstillgångar	8		
Aktier, andelar och grundfondskapital		13,5	13,4
Summa anläggningstillgångar		439,8	414,2
Omsättningstillgångar			
Förråd			
Exploateringsfastigheter		2,9	3,1
Pågående exploateringar		37,4	36,7
Kortfristiga fordringar	9	31,1	50,5
Kassa och bank	10	45,6	27,5
Summa omsättningstillgångar		116,9	117,8
SUMMA TILLGÅNGAR		556,8	532,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets början		233,5	195,9
Årets (periodens) resultat		35,8	37,6
Summa eget kapital		269,3	233,5
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	11	25,1	25,2
Avsättningar Bollebygdskolan*	12	6,0	6,0
Summa avsättningar		31,1	31,2
Skulder			
Långfristiga skulder	13	183,0	183,0
Kortfristiga skulder	14	73,3	84,3
Summa skulder		256,3	267,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		556,8	532,0
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Pensionsförpliktelser		147,6	148,4
- varav löneskatt		28,8	29,0
Ställda panter	15	0,3	0,3
Borgensförbindelser	16	269,3	269,3
Förvaltade fonder	17	1,0	1,0

*Avsättningarna avsåg Bollebygdskolan, en del av dessa medel kommer emellertid nyttjas för återställande av Kråkvägen. .

7.3 Kassaflödesanalys

Belopp i mnkr	Not	2017-aug	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Periodens resultat		35,8	37,6
Justering för av - och nedskrivningar	7	12,6	19,3
Justering för gjorda avsättningar	11,12	-0,0	2,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster			
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		48,4	59,1
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	9	19,4	-10,0
Ökning(-)/minskning(+) förråd och lager		-0,5	-6,8
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	14	-11,0	10,6
Förändring av rörelsekapital		8,0	-6,2
Kassaflöden från den löpande verksamheten		56,3	52,9
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella tillgångar	7	-38,3	-84,5
Försäljning av materiella tillgångar	7		
Investering i finansiella tillgångar	8		
Försäljning av finansiella tillgångar	8		
Kassaflöden från investeringsverksamheten		-38,3	-84,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring långfristiga skulder	13		
Ökning av långfristiga fordringar			
Kassaflöden från finansieringsverksamheten		0	0
Årets kassaflöde		18,1	-31,6
Likvida medel vid periodens början		27,6	59,2
Likvida medel vid periodens slut		45,6	27,6

7.4 Noter

Belopp i mnkr	2017-aug	2016-aug	2016
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Försäljningsmedel	4,9	4,4	7,2
Taxor och avgifter	19,3	21,1	33,7
Hysesintäkter	1,9	1,5	1,8
Bidrag	46,4	45,2	77,9
Försäljning av tjänster och verksamheter	5,1	7,1	12,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-0,1	0,1	0,4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			0
Övriga intäkter			0
Summa verksamhetens externa intäkter	77,5	79,4	133,4
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Bidrag	-10,4	-10,4	-17,0
Entreprenad och köp av verksamhet	-82,5	-86,8	-138,0
Konsulttjänster	-3,5	-3,5	-6,2
Personalkostnader	-215,6	-193,7	-305,6
Lokalkostnader	-6,8	-6,4	-9,2
Övriga kostnader	-43,1	-37,8	-65,1
Summa verksamhetens kostnader	-361,9	-338,6	-541,1
Not 3 Skatteintäkter			
Preliminära skatteintäkter	284,3	271,2	406,8
Slutavräkning	-1,9	-2,3	-1,4
Summa skatteintäkter	282,4	268,9	405,4
Not 4 Generella statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	42,4	33,2	49,8
Regleringsavgift	-0,1	-0,2	-0,3
Generella bidrag från staten	1,3	0,8	1,3
Kostnadsutjämningsbidrag	-0,2	0,2	0,3
Kostnadsutjämningsavgift			0,0
Kommunal fastighetsavgift	11,3	10,7	16,0
Utjämning LSS	-4,2	-3,9	-5,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	50,6	40,9	61,3
Not 5 Finansiella intäkter			
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,7	0,8	1,1
Summa finansiella intäkter	0,7	0,8	1,1
Not 6 Finansiella kostnader			
Räntekostnader på långfristiga lån	-0,8	-0,1	-0,5
Räntekostnader pensionsskuld			
Övriga finansiella kostnader	-0,1	-2,1	-2,8
Summa finansiella kostnader	-0,9	-2,2	-3,3

Noter, forts.

Belopp i mnkr	2017-aug	2016-aug	2016
Not 7 Materiella anläggningstillgångar			
Mark			
Ack Anskaffningsvärden	11,2	9,2	9,2
Nyanskaffningar	2,2	2,0	2,0
Försäljningar			
Utgående bokfört värde	13,5	11,2	11,2
Fastigheter			
Ack anskaffningsvärden	438,3	426,0	426,0
Nyanskaffningar	7,1	10,0	12,3
Försäljningar			0
Ack avskrivningar	-172,4	-159,4	-159,4
Årets avskrivningar	-9,9	-8,6	-13,0
Utgående bokfört värde	263,1	268,1	266,0
Maskiner och inventarier			
Ack anskaffningsvärden	106,5	100,8	100,8
Nyanskaffningar		4,8	5,8
Försäljningar			0,0
Ack avskrivningar	-87,8	-81,4	-81,4
Årets avskrivningar	-2,7	-3,9	-6,3
Utgående bokfört värde	16,1	20,2	18,8
Pågående investeringsprojekt	133,7	76,9	104,8
Summa materiella anläggningstillgångar	426,4	376,5	400,8
Not 8 Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar			
Kommuninvest	4,5	4,5	4,5
Sjuhärads kommunalförbund	0,3	0,3	0,3
Companion Sjuhärad	0,0	0,0	0,0
Inera AB	0,0		
Övrigt	0,0	0,0	0,0
Summa aktier och andelar	4,9	4,8	4,8
Grundfondskapital			
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	1,0	1,0	1,0
Långfristiga placeringar			
Aktieindexobligationer mm	6,0	6,0	6,0
Långfristiga fordringar			
Kommuninvest Förlagslån	1,6	1,6	1,6
Summa finansiella anläggningstillgångar	13,5	13,4	13,4
Not 9 Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2,0	3,3	8,8
Diverse kortfristiga fordringar	13,9	9,1	27,0
- varav fordran mervärdesskatt	2,1	6,3	5,1
Förutbetalda kostnader	2,3	2,3	2,7
Upplupna intäkter	13,0	22,4	12,1
Kortfristiga placeringar			0
Summa kortfristiga fordringar	31,1	37,2	50,5
Not 10 Kassa och bank			
Bank	45,6	50,5	27,5
Summa Kassa och bank	45,6	50,5	27,5

Noter, forts.			
Belopp i mnkr	2017-aug	2016-aug	2016
Not 11 Avsättningar pensioner			
Ingående avsättning inkl förtroendevalda	25,2	25,0	25,0
Pensionsutbetalningar	-0,7	-0,7	-0,9
Intjänad pension	0,5	1,3	1,5
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	0,2	0,1	0,3
Sänkning av diskonteringsräntan			
Förändring av löneskatt			
Övrigt	-0,1	-0,3	-0,7
Utgående avsättning pensioner	25,1	25,3	25,2
<i>Aktualiseringsgrad: 82,0 %</i>			
Not 12 Avsättning resultat			
Ingående avsättning Bollebygdskolan	6,0	4,0	4,0
Periodens avsättning		1,3	2,0
Summa avsättning resultat	6,0	5,3	6,0
Not 13 Långfristiga skulder			
Kommuninvest	183,0	183,0	183,0
Not 14 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	12,2	16,3	22,4
Personalens skatter och avgifter	11,5	10,3	10,6
Övriga kortfristiga skulder	0,1	0,6	1,3
Förutbetalda intäkter	9,0	7,1	7,5
Upplupna kostnader	40,6	35,0	42,5
- varav löner	2,1	2,0	2,0
- varav semesterlöneskuld	6,6	8,7	16,8
Summa kortfristiga skulder	73,3	69,4	84,3
Not 15 Ställda panter			
Flässjum Övregården 4:98	0,3	0,3	0,3
Not 16 Borgensförbindelser			
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder	262,0	262,0	262,0
Förlustansvar för egna hem	0,1	0,1	0,1
Gadden	3,5	3,5	3,5
IF Olsfors		4,5	
Hulta Golfklubb	3,7	3,7	3,7
Summa borgensförbindelser*	269,3	273,8	269,3
Not 17 Förvaltade fonder			
Gustaf Werners fond	0,2	0,2	0,2
Arvid Nedsjöns fond	0,1	0,1	0,1
Sociala samfonden II och III	0,0	0,0	0,0
Verner Olofssons stiftelse	0,6	0,6	0,6
Kommunalhusfonden	0,0	0,0	0,0
Summa förvaltade fonder	1,0	1,0	1,0

*För information om kommunens borgen genom Kommuninvest AB, se sidan 41.

7.5 Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats utifrån kommunallagen, lagen om kommunal redovisning (KRL) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Om avsteg från detta är gjorda så anges det specifikt nedan. Ingen ändring av redovisningsprinciperna har skett i samband med detta bokslut i förhållande till årsbokslutet 2016.

Resultaträkningen

Inkomster och utgifter är i allt väsentligt periodiserade till rätt period. En gräns på ca 20 000 kr gäller. Inkomster eller utgifter över detta ska alltid periodiseras. Kommunen har fått ett antal stora statsbidrag utbetalade i förskott, dessa periodiseras alltid.

Anslutningsavgifter avseende VA-verksamheten redovisas som verksamhetens intäkter och periodiseras på 50 år. Slutavräkning av skatteintäkterna är periodiserade med 8/12-delar och bygger på SKL:s senaste prognos.

Periodens förändring av semesterlöneskuld, intjänad ferielön och övertid kostnadsbokförs över resultaträkningen. Den totala skulden redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen. Timlöner som intjänats i augusti men utbetalas i september är periodiserade och belastar resultatet för augusti. Fortfarande är flera avtalsområden inte klara när det gäller nya löner för 2017. Det gäller bl.a. Kommunal och Vision. En uppskattning har gjorts över den upplupna kostnaden vilket är uppbokat per augusti.

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden och belastar resultatet det år då de uppkommer och har alltså inte inräknats i respektive tillgångs anskaffningsvärde.

Då anställda tar ut semester så uppstår ingen kostnad (för den personalen) eftersom detta är kostnadsfört tidigare, då man tjänat in till sin semester. Det gör att vissa verksamheter som inte tar in vikarier, som skolan, har låga eller inga personalkostnader under juni-augusti. Inköp av mat, material mm är också något lägre. För kommunen som helhet betyder det att resultatet för perioden ser något bättre ut än vad helårsprognosen gör, normalt sett.

Balansräkningen

Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet (anskaffnings-kostnad minus eventuella investeringsbidrag) efter avdrag för planenliga avskrivningar. Investeringar som aktiveras har som princip haft ett anskaffningsvärde på över ett halvt basbelopp (exkl. mervärdesskatt) och en livslängd på minst tre år. Ingen specifikation görs för immateriella anläggningstillgångar utan dessa ingår i övriga, vilket är ett avsteg från RKR 11.4. Det finns sex tillgångar till ett bokfört värde på ca 1,3 mnkr som anses som immateriella, främst gäller det personalsystemet men också ekonomisystem och system för diariet. På grund av begränsningar i ekonomisystemet har en rättning försvårats. Ambitionen är dock fortfarande att rätta dessa anläggningar framgent.

Kommunen tillämpar komponentredovisning fr.o.m. 2015. Avskrivningstider är framtagna utifrån förslag från RKR och branschen. Dessutom har diskussioner förts med andra kommuner för att skapa likvärdighet. Byggnader har delats in i fem komponenter med avskrivningstider på mellan 15-80 år. Gator har mellan 2-5 komponenter beroende på karaktär. Investeringar inom VA har redan haft karaktären av komponentredovisning eftersom de ingående delarna ofta är lätt identifierbara, men fem komponenter finns inom detta område. Några justeringar har inte skett på gamla investeringar.

Pågående investeringar i exploateringsområden har tidigare redovisats som en omsättnings-tillgång. Vid försäljning har varje exploatering resultatredovisats tillsammans med matchande kostnader. Utgifter för gator och andra tillgångar som ska kvarstå i kommunens ägo aktiveras. Hanteringen följer inte RKR:s rekommendationer som menar att dels ska aktivering ske löpande av de olika komponenterna, även innan området är helt färdigställt, och dels ska försäljningen av tomterna intäktsföras. Från och med exploateringen av Tyftet 2 så följer kommunen RKR:s rekommendation. Området är dock inte färdigställt och inga tomter är sålda ännu, men det väntas ske vid slutet av året eller början av nästa år.

Kommunen leasar bilar som används inom främst hemtjänst, IFO och teknisk förvaltning. Enligt RKR 13.2 är det ett operationellt leasingavtal om nuvärdet av minimileaseavgifterna understiger 80 % av det verkliga värdet. Eftersom avtalen löper på 3-5 år och därefter avyttras fordonen av kommunen, så når man inte nivån 80 %. Det finns andra faktorer också att ta hänsyn till, bl.a. vem som bär risken, men sammantaget gör kommunen bedömningen att det är operationell leasing. På sidan 24 redogörs för de upplysningar som ska lämnas enligt RKR:s rekommendation.

Som KRL anger så redovisas kommunens pensionsåtaganden enligt den s.k. blandmodellen. Det innebär att pension som intjänats före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Intjänade pensioner från och med 1998 redovisas som en skuld i balansräkningen.

Bollebygds kommun har inte infört någon resultatutjämningsreserv.

Kommunfullmäktige har beslutat tidigare genom budgetbeslut för åren 2013, 2015 och 2016 att avsätta 2,0 mnkr vartdera året som en kostnad för att täcka delar av nybyggnationen av Bollebygds skolan. Detta är ett avsteg från KRL och inte förenligt med god redovisningssed. Beloppet är ännu inte reglerat och i balansräkningen per augusti finns därmed 6,0 mnkr avsatt.

Sammanställd redovisning

Som angavs på sidan 31 så upprättar inte Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) något delårsbokslut vilket gör att en sammanställd redovisning saknas. RKR 22 anger att en sådan ska upprättas om bl.a. balansomslutningen för koncernföretaget (Bollebo) uppgår till minst 30 procent av hela koncernens balansomslutning. För 2016 var andelen 34 %. Att inte ha med detta är alltså ett avsteg från RKR 22. Då Bollebo är en stiftelse så är kommunens inflytande över den begränsat i detta avseende.

Solidarisk borgen

Bollebygds kommun har i juni 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för

Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser.

Samtliga

288 kommuner och landsting/regioner som per 2017-06-30 var medlemmar i

Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett

regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett

eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt

regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel

som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande

till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest

ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollebygd kommuns ansvar

enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-06-30 uppgick

Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 368 097 240 516 kronor och

totala tillgångar till 369 960 434 499 kronor. Bollebygd kommuns andel av de

totala förpliktelserna uppgick till 491 037 172 kronor och andelen av de totala

tillgångarna uppgick till 493 440 691 kronor.

8. Personal

8.1 Personalstatistik

Tabell 13.

	Jan - aug 2017			Jan - aug 2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	484	94	578	473	86	559
Antal visstidsanställda	64	22	86	58	12	70
Antal timavlönade (timmar)	34 522	19 689	54 211	59 792	22 780	82 572
Övertid/fyllnad/mertid (timmar)	3 947	1 355	5 302	5 130	1 238	6 368
Andel tillsvidareanställda m. heltid (%)	86,2	93,6	87,3	82,7	94,2	84,4
Sjukfrånvaro (%)	6,8	4,6	6,4	8,7	6,0	8,2
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	36,8	33,9	36,5	49,9	39,1	48,5
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	5,5	5,8	5,6	5,0	7,3	5,6
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	5,9	3,5	5,4	9,3	6,3	8,8
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	8,6	5,2	8,1	9,5	4,5	8,8

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 19 personer (3,4 %) från augusti 2016 till augusti 2017.

Jämfört med perioden innan (augusti 2015 till augusti 2016) är ökningen inte lika stor, då var ökningen 47 personer (9,2 %).

Andelen tillsvidareanställda med heltid har ökat med 2,9 procentenheter jämfört med augusti 2016. Detta kan ha bidragit till att antalet timmar utförda av timavlönade har minskat kraftigt. Det kan också ha bidragit till att antalet mer- och övertidstidstimmar har minskat med ca 1 000 timmar. En ytterligare förklaring till minskningen av antalet timmar utförda av timavlönande är att kommunen under våren 2017 började anställa på månadsanställning vid anställningar som ska pågå en månad eller längre (tidigare gjordes månadsanställningar på anställningar som ska pågå tre månader eller längre).

Sjukfrånvaron har minskat med 1,8 procentenheter jämfört med augusti 2016. Det är främst inom åldersspannet 30-49 år som minskningen har skett. Andelen långtidssjukskrivna har minskat med 12 procentenheter jämfört med augusti 2016.

7.2 Kompetensförsörjning

I Bollebygd är kompetensförsörjning indelat i tre delar; ledarutveckling, medarbetarutveckling och rekrytering. Tillsammans säkerställer dessa delar att rätt kompetens finns för att nå verksamhetens mål och tillgodose verksamhetens behov på kort och på lång sikt.

Ledarutveckling

Ledarutveckling sker kontinuerligt och under våren 2017 har nästan samtliga chefer tillsammans med sina skyddsombud genomgått en omfattande arbetsmiljöutbildning. Under 2017 fortsätter nyanställda chefer att erbjudas chefshandledning av en extern handledare i enlighet med kommunens kompetensförsörjningsplan. Handledning erbjuds även erfarna chefer vid behov. De enskilda förvaltningarna har även under året arbetet med förvaltningsspecifika ledarutvecklingsinsatser utifrån ledarnas egna individuella utvecklingsplan.

Medarbetarutveckling

Verksamhetsspecifika utbildningar/kompetensutvecklingsinsatser genomförs under året på förvaltningarna för enstaka eller flertalet medarbetare genom bland annat seminarier, konferenser och internutbildningar. Förvaltningarna analyserar och bedömer kontinuerligt utvecklingsbehovet hos medarbetarna och utvecklingsinsatser genomförs dels utifrån varje medarbetares individuella utvecklingsplan och dels genom behov i verksamheten.

Rekrytering

Rekryteringsbehovet i kommunens verksamheter har under perioden varit stort och alla förvaltningar har under perioden rekryterat nya medarbetare. Samtliga förvaltningar har stora utmaningar vad gäller rekrytering av både tillsvidareanställda medarbetare och vikarier. Generellt sett behöver kommunen fortsätta att aktivt arbeta vidare med att vara en attraktiv arbetsgivare för att i högre utsträckning säkra framtida kompetensförsörjning.

7.3 Mångfald och jämställdhet

Från och med januari 2017 gäller en ny diskrimineringslag som tydliggör att arbetsgivaren ska arbeta med aktiva åtgärder som omfattar samtliga sju diskrimineringsgrunder. En annan nyhet är att arbetsgivaren ska genomföra lönekartläggning med jämställdhetsanalys årligen.

Mångfald

För att svara upp mot lagen utarbetas under 2017 en årsplan för jämställdhets- och mångfaldsarbetet för kommunen som arbetsgivare. Lagen kräver att jämställdhets- och mångfaldsarbetet ska bedrivas aktivt, systematiskt och främjande. Målet är att inför 2018 ha skapat förutsättningar för kommunens verksamheter att bedriva detta arbete som en naturlig del med övrig verksamhetsutveckling och uppföljning.

Jämställdhet

Lagen föreskriver genomförande av lönekartläggning samt jämställdhetsanalys av män och kvinnors löner i lika och i likvärdiga arbeten för att upptäcka, åtgärda, och förhindra osakliga löneskillnader kopplade till kön. Analys av likvärdiga arbeten förutsätter en systematisk arbetsvärdering. Arbetet med arbetsvärdering påbörjades under våren 2017 genom att arbetsvärderingverktyget BAS köptes in. Under andra kvartalet 2017 har verksamheterna arbetat med att beskriva innehållet i samtliga befattningar. Under kvartal tre 2017 samverkas befattningsbeskrivningarna med de fackliga organisationerna för att sedan arbetsvärderas. Efter genomförd arbetsvärdering och avslutad löneöversyn 2017 kommer en jämställdhetsanalys av kvinnors och mäns löner att genomföras. Resultatet av lönekartläggningen kommer att vara

en del i arbetet med framtagande av lönestrategier samt en önskad lönestruktur i Bollebygds kommun.

Heltid som norm

I Huvudöverenskommelsen från 2016 mellan Kommunal och SKL regleras att samtliga kommuner ska ta fram en handlingsplan för att senast den 31 maj 2021 ha infört heltid som norm. Överenskommelsen innebär i praktiken att redan anställda ska erbjudas arbeta heltid, att nya medarbetare ska anställas på heltid samt att fler medarbetare med heltidsanställningar också ska arbeta heltid. Arbetet har påbörjats under 2017 och fortgår enligt de nationella direktiv som åtföljer överenskommelsen. Handlingsplanen ska enligt överenskommelsen vara färdig den 31 december 2017 och kunna utgöra grunden till ett politiskt beslut i frågan.

Uppföljning, utvärdering och analys

Att antalet heltidstjänster ökar är en väsentlig del i jämställdhetsarbetet. Som beskrivs ovan är ett av målen med projektet *heltid som norm* att alla medarbetare som anställs i kommunen anställs på heltid. Fördelningen av män och kvinnor är alltså mycket ojämnt i förvaltningen. Det finns en medvetenhet att i samband med rekrytering formulera annonstexten för att inkludera alla sökande för att aktivt främja mångfald och jämställdhet.

7.4 Arbetsmiljö och hälsa

Ett aktivt och systematiskt arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete bedrivs löpande i kommunens alla verksamheter, t.ex. tillbuds- och arbetsskaderapportering, riskbedömningar, skyddsronder och hälsofrämjande aktiviteter. Ett led i det aktiva hälso- och arbetsmiljöarbetet är att öka kunskapen hos chefer medarbetare och skyddsombud. Utifrån det har i princip alla chefer och skyddsombud genomgått en omfattande arbetsmiljöutbildning. Under hösten sker också införande av ett IT stöd som ska underlätta uppföljning av arbetsmiljörelaterade tillbud och arbetsskador. It stödet kommer att hjälpa

chefer och medarbetare att arbeta mer med uppföljning och bidra på ett positivt sätt till det förebyggande arbetet. Under hösten startar även implementeringen av ett systemstöd för att arbeta än mer aktivt med rehabiliteringsprocessen när någon har blivit sjuk. Att arbeta med resultatet av medarbetarenkäten är också en viktig del av hälso- och arbetsmiljöarbetet. Varje arbetsgrupp arbetar med aktiviteter kopplade till enhetens och kommunens resultat i medarbetarenkäten under hösten 2017.

9. Internkontroll

8.1 Översikt

Nämnderna har ansvaret för internkontrollen inom sina områden och redogör i sina respektive delårsrapporter om vad de gör. Kommunstyrelsen har dock ett uppsiktsansvar och här nedan görs en kort sammanfattning om läget.

8.2 Bildnings- och omsorgsnämnden

Nämnden har två områden i sin internkontrollplan som ska kontrolleras under året. Dels lokal- och bostadsförsörjning och dels personaltäthet. Nämnden gör i sin delårsrapport en beskrivning av läget kring lokaler och bostäder för sina målgrupper och sin personal och ger uttryck för en stor frustration av situationen.

Revisorerna gav tidigare i år PwC i uppdrag att granska styrningen, uppföljningen och ledningen av hemtjänstverksamheten. En rapport var klar i maj och bildnings- och omsorgsnämnden yttrade sig om denna i augusti. Revisorerna ansåg att nämnden delvis säkerställt en ändamålsenlig verksamhet och att det i huvudsak finns en tillräcklig uppföljning. Revisionen gav några rekommendationer som nämnden kommer jobba vidare med såsom exempelvis en översyn av riktlinjerna samt att utvärdera överensstämmelsen för schablonerna som ligger till grund för de utplanerade timmarna.

Ekonomiavdelningen har i sina stickprovskontroller tittat på köpta LSS-platser. Inga avvikelser hittades.

8.3 Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden har fyra områden i sin internkontrollplan. Ekonomiavdelningen ansvarar för att kontrollera dessa och har hittills gjort vissa stickprov kring kundfakturering inom bygglov, VA och renhållning. Det är ganska få fakturor som

granskas, sett till hur många det handlar om, men ändå hittades två felaktigheter. I det ena fallet handlar det om bygglovstaxan där det skilde 22 kr mellan fakturerat belopp och beslutat belopp. Det är visserligen ett litet belopp men att felet uppstår tyder på att rutiner och system inte fungerar helt tillfredsställande. Bygglovstaxan är relativt krånglig för den oinsatte och beräkningen har en viss manuell hantering. Ett arbete pågår sedan tidigare för att göra hanteringen säkrare, bl.a. kan det bli aktuellt att besluta om en ny taxa. Det andra felet gällde att fakturerat belopp för renhållning för en viss kundkategori var 88 kr lägre på årsbasis än den fastställda taxan. Inte heller det något stort belopp och dessutom till kundens fördel, men att det uppstår tyder på att hanteringen inte är helt säkrad. Ytterligare kontroller kommer att ske mot slutet av året.

8.4 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har nio processer i sin internkontrollplan. Dessa redovisas i årsrapporten.